

ΤΟ 25ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Ανθοζωή Χάιδου

Εδώ και 25 χρόνια, το πρώτο - κατά κανόνα - Σαββατοκύριακο του Ιουλίου διοργανώνεται το Συνέδριο των Εγκληματολογικών Ινστιτούτων της Νοτιοδυτικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Ως τόπος διεξαγωγής του Συνεδρίου επιλέγεται η περιοχή του φιλοξενούντος Ινστιτούτου, το οποίο και είναι υπεύθυνο για την όλη οργάνωση και τη διαμόρφωση του προγράμματος.

Ενώ αρχικά στις σχετικές εργασίες συμμετείχαν τα εγκληματολογικά ινστιτούτα του Freiburg, της Heidelberg και του Tübingen, με την πάροδο προστέθηκαν αυτά της Konstanz, του Mannheim, του Saarbrücken και του Trier.

Σκοπός του Συνεδρίου, στο οποίο σημειωτέον μετέχουν αντιπρόσωποι όλων των ερευνητικών κέντρων της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας καθώς και πανεπιστημιακοί, τόσο γερμανοί όσο και αλλοδαποί, είναι η ανταλλαγή απόψεων πάνω σε τρέχοντα προβλήματα της εγκληματολογίας και η ενημέρωση για την πορεία εγκληματολογικών ερευνών που διεξάγονται στο γερμανόφωνο χώρο αλλά και αλλού.

Το αντικείμενο των εργασιών του, κυρίως πάνω στην εγκληματολογία, το δίκαιο ανηλίκων, τη σωφρονιστική και την αντεγκληματική πολιτική, χωρίς να παραλείπεται η συγκριτική μελέτη με άλλες θεωρητικές και ερευνητικές προσπάθειες που γίνονται παράλληλα σε άλλες χώρες, διαμορφώνεται κάθε χρόνο βάσει των ερευνητικών προγραμμάτων των συμμετεχόντων ινστιτούτων (τα οποία τις περισσότερες φορές επεκτείνονται και πέρα των γεωγραφικών ορίων της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας), αλλά και βάσει μεμονωμένων ερευνών και μελετών.

Οι εργασίες του - επετειακού - 25ου συνεδρίου έγιναν στον πύργο Beuggen (που χρονολογείται από το 1628) στο Rheinfeldεν της Βάδης Βυρττεμβέργης πάνω στις όχθες του ειδουλλιακού Ρήνου, σε έναν τόπο απόλυτα κατάλληλο για τη διατήρηση και αυτή τη φορά της οικογενειακής ατμόσφαιρας, στοιχείο απαραίτητο για τη διεξαγωγή του. Οργανωτής αυτή τη χρονιά ήταν το Freiburg και πιο συγκεκριμένα το Ινστιτούτο Αλλοδαπού και Διεθνούς Ποινικού Δικαίου Max - Planck, το Ινστιτούτο Οικονομικού Ποινικού Δικαίου και Εγκληματολογίας του Πανεπιστημίου και ο

Τομέας Ποινικού Δικαίου, Ποινικής Δικονομίας, Θεωρίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου του Πανεπιστημίου.

Οι εισηγήσεις των ειδικών κάλυψαν ευρύτατους τομείς από την οικονομική εγκληματικότητα, τη θυματολογία, την εγκληματικότητα βίας και την απονομή της ποινικής δικαιοσύνης. Σχεδόν όλες ήταν αποτέλεσμα μακρόχρονης ερευνητικής εργασίας και αποτέλεσαν για τους συνέδρους πολύτιμη πηγή πληροφόρησης γύρω από την εκπόνηση των διαφόρων προγραμμάτων έρευνας στα συμμετέχοντα ερευνητικά Ινστιτούτα.

Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσίασε η διάλεξη του Dr. G. Dannecker για τις κυρώσεις των δραστών (που είναι κατά κανόνα αλυσίδες επιχειρήσεων) οικονομικών εγκλημάτων από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στα πλαίσια του δικαίου ανταγωνισμού, που βασίστηκε στην ανάλυση πρακτικών από το 1979 έως το 1984.

Πρωτοποριακή για τα γερμανικά δεδομένα ήταν και η εισήγηση του καθηγητή Dr. H. Kury για τα θύματα εγκληματικών πράξεων, αποτέλεσμα μιας ερευνητικής εργασίας που διεξάγεται ταυτόχρονα σε πολλές χώρες του κόσμου. Ως υπεύθυνος για το γερμανικό μέρος, παρουσίασε τα μέχρι τότε πορίσματα που βασίστηκαν σε δείγμα 5.000 κατοίκων της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Παράλληλα αναφέρθηκε και στην πορεία και τα πρώτα αποτελέσματα των αντίστοιχων ερευνών άλλων χωρών που συμμετέχουν στη μεγάλη αυτή θυματολογική έρευνα.

Η έρευνα κοόρτης των Th. Karger και P. Sutterer για την αντιστοιχία μεταξύ της εγκληματικότητας που καταχωρίζεται από τις αστυνομικές αρχές και της ποινικής καταστολής, κυρίως για τα εγκλήματα βίας, επαλήθευσε για μια ακόμα φορά το σημαντικό ρόλο των στερεότυπων, του κοινωνικού προφίλ και των μηχανισμών επιλογής των διωκτικών αρχών για την επιβολή ποινικών κυρώσεων. Τυπικό παράδειγμα για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας η υπερεκπροσώπηση των αλλοδαπών κάθε κατηγορίας στις επίσημες στατιστικές καταχωρίσεις καθώς και στις ποινικές καταδίκες.

Οι αξιόλογες παρεμβάσεις των καθηγητών H. Müller - Dietz, G. Kaiser και M. Killias διατήρησαν κατά τη διάρκεια όλου του συνεδρίου το χαρακτήρα ενός φόρουμ ουσιαστικής συζήτησης ενώ παράλληλα κατέδειξαν την ανάγκη και τη χρησιμότητα μιας διεπιστημονικής συνεργασίας και αποτέλεσαν την αφορμή για ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των συνεργατών των επί μέρους Ινστιτούτων.

Η σημαντική συμβολή του καθηγητή St. Quensel, επίσημου προσκεκλημένου από τη Βόρεια Γερμανία για να εισηγηθεί σχετικά με την επέτειο των 25 χρόνων του συνεδρίου, δεν φάνηκε να συγκινεί το νομικό λόμπυ που εξακολουθεί να ελέγχει την εγκληματολογία στα δυτικογερμανικά πανεπιστήμια.

Ο Quensel, νομικός ο ίδιος και κατόπιν κοινωνιολόγος, αναφέρθηκε εκτεταμένα στο ρόλο της επιστήμης της κοινωνιολογίας και τη σημασία της για την εγκληματολογία και υπογράμμισε την ανάγκη παγίωσης της εγκληματολογίας ως επιστήμης στο γερμανικό χώρο. Η εγκληματολογική έρευνα, όπως τόνισε, πρέπει να γίνεται πλέον με πολυεπιστημονική (multi - disziplinär) και όχι απλώς με διεπιστημονική (interdisziplinär) προσέγγιση.

[Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η εγκληματολογία εξακολουθεί δυστυχώς να αποτελεί στα περισσότερα δυτικογερμανικά πανεπιστήμια ένα κατ' επιλογήν αντικείμενο στα πλαίσια των νομικών σπουδών και το πεδίο έρευνάς της να περιορίζεται σε στενά νομικά πλαίσια, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και κατά τη συζήτηση μεταξύ των καθηγητών των διαφόρων πανεπιστημίων που κατά παράδοση γίνεται μετά τη λήξη των εργασιών του συνεδρίου σχετικά με την εξέλιξη του κλάδου· εντύπωση μάλιστα προκάλεσε η εξαιρετική θέση των εγκληματολογικών σπουδών στα ελληνικά πανεπιστήμια.]

Εξέφρασε ακόμη την ευχή να δημιουργηθούν ερευνητικά προγράμματα τα οποία θα αποτελέσουν πρότυπα για κάθε περαιτέρω μελέτη και επισήμανε τις «παγίδες» που περιλαμβάνει η κάθε εγκληματολογική έρευνα: «ανάλογα με τη γραμμή που θα ακολουθήσει κανείς σχετικά με το θεωρητικό σχήμα (για παράδειγμα, άλλο αποτέλεσμα θα αποκομίσει, αν η έρευνα διαπνέεται από την αιτιολογική προσέγγιση και άλλο αν βασίζεται στη θεωρία του στιγματισμού) και τα στερεότυπα που αποδέχεται (ο πληθυσμός των εγκληματιών θα διαμορφώνεται πάντα σύμφωνα με τις αντιλήψεις των δικαστών) θα είναι και τα αποτελέσματα που θα συνάγει...» μια διαπίστωση που επαληθεύεται απόλυτα στην εγκληματολογική αναζήτηση.

Σε γενικές γραμμές η διοργάνωση αυτή, αν δεν κατόρθωσε να πείσει για την αναγκαιότητα ενός νέου προσανατολισμού στο χώρο της εγκληματολογίας, με τη συνεργασία ειδικών και από το χώρο της κοινωνιολογίας, έδωσε πάντως την ευκαιρία, κυρίως με τις συνεστιάσεις και τις διοργανώσεις εκτός επίσημου συνεδρια-

κού προγράμματος, για ανταλλαγές απόψεων και για νέες αναζητήσεις στο χώρο της εγκληματολογίας.

Αποτέλεσε επίσης την αφορμή για περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με τις εκδόσεις και το περιεχόμενο των βιβλιοθηκών των συμμετεχόντων Ινστιτούτων, για τις διατριβές που εκπονούνται και για τις εγκληματολογικές έρευνες που διεξάγονται στο γερμανόφωνο χώρο. Εξ άλλου το μικρό κόστος συμμετοχής, η πολύ καλή οργάνωση και η θαυμάσια, σε οικογενειακά πλαίσια φιλοξενία, αποζημίωσαν και τον πιο απαιτητικό σύνεδρο!